



# HUMMULGI UUDISED

NR. 16  
AUGUST 2009



## Volikogu tähtsamad otsused

## Taotlusvoor metsa- omanikele

## Lasteaed alustab 15. õppe- aastat

## Sotsiaal- kabineti teated

## Suitsuandur on kohustuslik!

**Soovime kõikidele õpi-  
lastele ja õpetajatele  
kaunist kooliteed alga-  
vaks õppeaastaks!**

*Volikogu esimees Enn Mihailov  
Vallavanem Valter Kaar*



**Jälle koos on koolisõbrad  
üle pika aja.  
Värske värvi lõhna laotab  
vana armas maja.**  
*(Kersti Merilaas)*

## KOOLILEHT

Hummuli Põhikoolis on 2009/10. õppeaasta

### AVAAKTUS

teisipäeval, 1.septembril kell 10.00  
Koolibuss alustab ringi kell 9.15.

### I klassi astuvad

Priit Järv

Kairo Kiidmaa

Melissa Maisla

Kevin Pisartšik

Martin Pöder

Tanel Põrk

Jaanika Raidvalu

Janeli Tiirmaa

Elise Täär

Kadi Valk

Kevin Vinter

Klassijuhataja Kärt

Rannaääre

**Näe, haarab koolikella pihku  
noor, hästi puhunud septembrikuu  
ja seda helistab ta, vallatu,  
nüüd selgest rõõmust.**

**Kogu maailm nähku:  
sa seisad uue kooliaasta lävel  
ja võtad kätte uue õpiku.**

*(Maimu Linnamägi)*

**Töövihikud õpilastele on tasuta  
ja need jagatakse õppeaasta algu-  
ses klassijuhatajate poolt.**

## HEAD UUT KOOLIAASTAT!

## Mõisapäevad Hummulis

Juba neljandat korda and-  
sime kultuuri- ning aja-  
loohuvilistele võimaluse  
tutvuda meie mõisa- ja koo-  
lihoonega.

Kuue päeva jooksul jõudis  
Hummulisse 443 uudistajat  
kogu Eestist, kõige kauge-  
mad koguni Soomest.

Nendel päevadel oli kü-  
lastajatel võimalus koos  
giid-mõisaprouaga (neid oli  
seekord 5) teha ringkäik, et  
tutvuda mõisa ja kooli ajaloo-  
ga, külastada näitusi, kuula-  
ta kontserte.

Pilli mängisid ja laulsid  
kooli muusikaklassi õpila-  
sed, sarja „Kammermuusi-  
ka mõisakoolides“ eestve-  
daja pianist Diana Liiv koos  
baleriin Helen Veidebaumiga  
esitasid katkendeid „Rome-  
ost ja Juliast“, Külli Starke ja  
Aivar Tiiraku esituses kõlasid  
kaunid romansid eesti, vene  
kui ka saksa keeles. Kahjuks  
jälgi kuulajaid väheks, kuid kes

tuli, sai toreda elamuse.

Lisaks õpilaste kunsti- ja  
käsitöödele panime välja näi-  
tuse Hummuliga seotud kul-  
tuuritegelaste tööd. See-  
kord valisime välja mõned  
õpilaste kodu-uurimistööd  
ning Elmar Orava, Vello Jaska  
ja Herta Laipaiga sulest ilmu-  
nud raamatud. Tutvustasime  
ka Linda Markuse ainulaad-  
set kunstitehnikat – vesitrük-  
ki, mis sündis just Hummu-  
lis, ja selle kohta ilmunud  
trükiseid.

Näha sai kauneid mosaii-  
gitöid, mis valminud aasta  
jooksul kunstiringis Margi  
Vähi juhendamisel.

Iga külastaja sai kaasa  
Hummulit tutvustava voldi-  
ku, õpetaja Marje Klaasmäe  
koostatud mõisateemali-  
se ristsõna ja koogiretsepti.  
Just mõisapäevade tarbeks  
oli kooli sööklasse kujunda-  
tud kohvik, kus oli võimalik  
keha kinnitada.

Lugedes külalisteraama-  
tut, võime tõdeda, et meie  
poolt pakutava ja meie kauni  
ajaloolise lossiga jäädigi igati  
rahule.

Tore, et vaatamata majan-  
duslikult raskele ajale, võt-  
sid nii paljud inimesed ette  
pikki retki mööda kauneid ja  
huvitavaid Eestimaa mõisa-  
koole.

Loodame, et rohkem Val-  
gamaa rahvast avastab enda  
jaoks mängu „Unustatud  
mõisad“ ja seeläbi ka Hum-  
mulit, mille kohta mõisa ra-  
jajate Samson-Himmelstjer-  
nade noorim tütar Jenny von  
Cramer on kirjutanud; „Jaa,  
Hummuli, keda me, lapsed,  
nagu sõpra armastasime ja  
kes ikka elab edasi meie mä-  
lestustes, kuni meie – vana  
põlvkond – sellest elust lah-  
kume.“ (Mõisapreili lapse-  
põlv Hummulis, Mulgi alma-  
naah nr 15, lk 85)

**Kohtume mõisas!**

## VOLIKOGU TÄHTSAMAD OTSUSED JUUNI 2009 – AUGUST 2009

HUMMULI VALLAVOLIKOGU 17. JUUNI  
2009 ISTUNGIL:

1. Määrusega nr 84 kinnitati Hummuli valla erateede register, mille koosseisus on hetkel kaks erateed.
2. Otsusega nr 211 kinnitati Hummuli valla 2008. majandusaasta **tegevusaruanne ja raamatupidamise aastaruanne (bilanss mahus 11 705 tuh. krooni)**.

HUMMULI VALLAVOLIKOGU 15. JUULI  
2009 ISTUNGIL:

1. Hummuli valla valimiskomisjoni moodustamine
  2. Hummuli Vallavolikogu koosseisu liikmete arvu määramine
  3. Valimisringkonna moodustamine
  4. Hajaasustuse veeprogrammi projektide rahastamine
  5. Reservfondist raha eraldamine
- Otsusega nr 214 moodustati 2009. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks kolmeliikmeline Hummuli valla valimiskomisjon järgmises koosseisus: Juta Karpov, Anu Unt ja Jaana Butov, asendusliikmed Ülle Parek ja Asta Lihu.
- Otsusega nr 215 määrati Hummuli Vallavolikogu järgmise koosseisu liikmete arvuks 9 (üheksa) ja otsusega nr 216 moodustati kohaliku omavalitsuse volikogu valimiseks Hummuli valla territooriumil valimisringkond nr 1, mille piiriks on Hummuli valla piir.
- Hajaasustuse veeprogrammi esitatud neljast projekttaotlusest kolm ot-

sustati rahastada (otsused nr 217, 218, 219) ja üks projekttaotlus lükati tagasi (otsus nr 220) seoses mittevastavusega programmdokumendi tingimustele. Hajaasustuse veeprogrammi projektide toetamiseks eraldati otsusega nr 221 kokku 93 248 krooni. Täpsem info hajaasustuse veeprogrammi projektide kohta on avalikustatud valla kodulehel.

HUMMULI VALLAVOLIKOGU 19.  
AUGUSTI 2009 ISTUNGIL ARUTATI  
JÄRGMISI KÜSIMISI:

1. Hummuli valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kinnitamine.
  2. Projekti omaosaluse tagamine.
  3. Hummuli Vallavolikogu 15.10.2008 määruse nr 65 "Hummuli Vallavolikogu 30.04.2008 määruse nr 57 muutmine" muutmine.
  4. Ühismajandamise OÜ osa võõrandamine.
  5. Reservfondist raha eraldamine.
  6. Asu maardla munitsipaalomandisse taotlemise arutelu.
  7. Hummuli valla tehnikapargi täiendamise arutelu.
  8. Maaüksustele sihtotstarbe määramine.
  9. Pedagoogide töötasustamise aluste kinnitamine.
- Otsusega nr 223 kinnitati Hummuli valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava.
- Otsusega nr 224 otsustati taga-

da Keskkonnainvesteeringute Keskuse veemajandusprogrammi raames esitatava rahataotluse projekti 20 % omaosalus summas 450 016 krooni Hummuli aleviku korruselamute piirkonna vee- ja kanalisatsioonitorustiku rekonstrueerimiseks.

Määrusega nr 85 muudeti Hummuli valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimusi ja korda eesmärgiga tagada Lumelinna piirkonna elanikel korraldada jäätmetevedu sagedusega 1 kord kvartalis. Seni kehtinud määrus kohustas jäätmete äravedu teostama vähemalt 1 kord kuus.

Otsusega nr 225 otsustati lõpetada Hummuli valla osalus osaühingus Ühismajandamise OÜ ja müüa 14 000 kroonise nimiväärtusega Ühismajandamise osaühingu osa müügihinnaga 89 000 krooni.

Asu maardla osas otsustati jätkata selle munitsipaalomandisse taotlemist.

Määrusega nr 86 muudeti pedagoogide töötasustamise aluseid seoses Vabariigi Valitsuse vastava määruse muutmisega, mille alusel viidi pedagoogide palga alammäärad tagasi 2008. aasta tasemele.

Vallavolikogu määrused on avaldatud elektroonilises Riigi Teatajas ning nii otsuste kui määrustega on võimalik tutvuda Hummuli Külaraamatukogus, Hummuli valla kantseleis ja kodulehel.

*Juta Karpov  
Vallasekretär*

## SOTSIAALKABINETI TEATED

Käesoleval aastal maksis Hummuli Vallavalitsus kõigile Hummuli valla elanike registris olevatele 1. klassi astuvatele lastele toetust 1000 krooni.

Vallaeelarvest makstav koolilõuna toetus päevases õppevormis õppivale 10-12 klassi õpilasele on 2009 aasta lõpuni endiselt 100 krooni kuus. Toetust makstakse vastavalt kooli/toitlustaja poolt esitatud arvele või isiku arvelduskontole.

Selleks, et tellida õige-

aegselt Valga ja Tõrva Gümnaasiumis päevases õppevormis õppivatele Hummuli valla lastele koolisõidu tasuta sõidu tõendid, palume esitada õpilastel avaldused sõidukaartide vajaduse kohta hiljemalt 3. septembriks 2009.

Kõigil Hummuli valla noortel, kes õpivad päevases õppevormis kõrgkoolides, tehnikumides ja teistes kutseõppeasutustes ning väljaspool maakonda asuvates gümnaasiumides, palume esitada Hummuli Vallavalitsusele koolitõendid hilje-

malt septembri lõpuks.

Suvistest tegemistest olid olulisemad:

► Lastega perede ekskursioon Pokumaale (augustis).

► Puuetega laste ja nende perede sotsiaalsühholoogiline rehabilitatsioonikursus SA Karaski Keskuses (juulis).

Palume kõigil Hummuli valla elanikel, kellel puudub ravikindlustus, teavitada endast sotsiaaltöö peaspetsialisti. Info on vajalik:

► ülevaate saamiseks,

kui palju on Hummuli vallas ravikindlustusega hõlmatud isikuid.

► abi osutamiseks üldarstiabi saamisel.

Rahva huvi puudumisel lõpetab Swedbanki Pangabuss teenuse osutamise Hummuli alevikus, kuid jätkab teenindamist Jetti külas.

Ilusat suvelõppu ja edukat kooliaastat!

*Sotsiaaltöö peaspetsialist  
Eve Laar (tel. 767 9764)  
Lastekaitse ja noorsootöö  
spetsialist Jaana Butov  
(tel. 767 9767)*

## TEADE PUUDEGA INIMESTE LE!

### Psüühikahäiretega inimeste ekspertiisitaotlusi hakkab menetlema pensioniamet.

Alates käesoleva aasta **1. augustist** menetleb psüühikahäiretega inimeste ekspertiisi- ja rehabilitatsiooniteenuse taotlusi elukohajärgne pensioniamet ja mitte enam sotsiaalkindlustusameti ekspertiisi osakond nagu seni.

### Seega tuleb alates 1. augustist esitada isiku elukoha järgsele pensioniametile kõik psüühikahäiretega isikute:

#### regala isikute:

- püsiva töövõimetuse ning puude ekspertiisi taotlused;
- rehabilitatsiooniteenuse taotlused;
- terviseseisundi kirjeldused;
- alaealiste komisjoni otsused rehabilitatsiooniteenusele suunamiseks.

Inimene võib valida, millisel viisil ta oma ekspertiisi- ja rehabilitatsiooniteenuse taotluse vormistab. Seda saab soovi korral täita pensioniameti klienditeeninduses, või kui seda tehakse kodus, siis täidetud taotluse võib ise pensioniametisse kohale viia või saata postiga või elektrooniliselt.

Ekspertiisiotsuse, rehabilitatsiooniteenuse suunamiskirja ja isikliku rehabilitatsiooniplaani saadab isikule elukohajärgne pensioniamet.

Täiendavat teavet annab infotelefon 16106 ja Tartu Pensioniameti Valga osakond telefonil 767 1979

*Sotsiaaltöö peaspetsialist Eve Laar*  
767 9764

## HUMMULI VALLA VALIMISKOMISJONI ASUKOHT JA TÖÖAEG

Adress: Hummuli Vallavalitsus, Hummuli alevik, Hummuli vald, 68410 Valga maakond.

Telefon: 767 9766

E-post: [juta@hummulivv.ee](mailto:juta@hummulivv.ee)

**Tööaeg:** 19.08.2009 – 21.08.2009 tööpäevadel kella 10.00-12.00

24.08.2009 – 13.09.2009 igal tööpäeval  
esmaspäeval ja teisipäeval kella 16.00 – 18.00  
kolmapäevast kuni reedeni kella 10.00 – 12.00

**Valimiskomisjoni koosseis:** Juta Karpov–esimees, tel 767 9766, 507 9633

Anu Unt – aseesimees

Jaana Butov

Kogu informatsioon kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste kohta on kättesaadav veebilehel <http://www.vvk.ee>

## Hummuli Põhikooli lastekoor osales XXV üldlaulupeol

Laulupeoks ettevalmistumine algab alati juba eelneva peo lõppemise-ga. Väike hingetõmbeaeg ja saabuvadki laulikud uute lauludega. Tavaliselt kõlab tüdrukute kommentaar: „Oi kui rasked laulud, aga laulupeole tahaks küll!”

Siinkohal meie kõikide siiras heameel selle üle, et meil leidub tüdrukuid, kes teevad tööd ja tunnevad rõõmu laulmisest kooris.

Sellel aastal tegutsesime 20 tüdrukuga V-IX klassini. Kevadel tegi õpetaja Maie Kala ettepaneku liita meie kooli lastekoori juurde Tõrva Laulustuudio 9 lauljat, sest nende arv ei andnud koori mõõtu välja. Ühiseid proove oli meil kolm, aga saavutasime „ühise hingamise” ning ettelaulmisel saime kiitva hinnangu kauni ja ühtse kõla eest, nagu oleksime laulnud aastaid koos.

Laulupeole sõit algas



3.juulil kell 7 hommikul Hummuli Põhikooli eest, bussis õpetajad Reet Noorkõiv, Marika Riit, Evelin Veesaar ning 16 laulutüdrukut, ja koju tagasi jõudsime 5. juuli hilisõhtul.

Nende kolme päeva hulka mahtus terve hulk positiivseid emotsioone: mugav ööbimiskoht, osav bussijuht, võimalus liikuda oma bus-

signa proovidele ja vaba aja veetmiskohtadesse ning kõige võimsam muidugi laulukaare all, kus ühendkooris laulis 24000 lauljat.

Nüüd veidi lähemalt kolmest unustamatust päevast laulupeol.

Esimesel päeval jõudsime Tallinnasse just lastekoori proovi ajaks. Peale seda lõunasõök ja natukese aja

pärast uuesti lavale ühendkooride proovi. Õnneks jäi peaproovini paar tundi aega. Laste palvel sõitsime Viimssisse mere äärde. See oli mõnus puhkus enne rasket peaproovi. Õhtusõök oli hiline, ometigi sai mõni laululaps sellest niipalju turgutust, et käisime osade lastega veel pärast kella 23.00 Vabadussammast vaatamas ja tegime vanalinnaski väikese tiiru. Ülejäänud lastega käisime Vabadussammast vaatamas järgmisel õhtul.

Teise päeva hommikupoolle oli meil võimalus vaadata tantsupidu „Meri”. See oli unustamatu elamus. Oli hetk, mil vaikselt poetatud pisarat pühkis nii tantsija kui ka pealtvaataja. Tantsupeolt lahkudes avaldas nii mõnigi meie tüdruk arvamus, et järgmise laulu- ja tantsupeo ajal tahaks peole ka tantsima minna.

(järgneb lk 4)

## Hummuli Põhikooli lastekoor osales XXV üldlaulupeol

(algus lk 3)  
Nüüd oligi aeg käes peoriided selga panna ja rongkäigu kogunemiskohta suunduda. Hoolimata pikast ootamisest, olid kõik laululavale jõudes evelil ja üliõnnelikud. Keegi ei mäletanud, et tee ääres oleks varem nii palju rahvast olnud, vaatajate hulgast tuli palju ergutushüüdeid. Mitmel korral imetleti meie koori ilusaid riided hüüatusega: „Oi, vaadake kui ilusad riided! Elagu Hummuli ilusad tüdrukud!” Mõningase hilinemisega sai laulupidu, mida nii kaua oodanud

olime, alata. Kahju ainult, et vihma sadama hakkas! Esimene päev sai seetõttu plaanitust veidi lühem.

Kolmanda päeva hommikupoole käisime KUMU-s. Igaüks meist sai meelde jääva kunstielamuse. KUMU-st aga kohe laululavale. Algamas oli meie jaoks peo põhipäev. Lühidalt öeldes – elamus oli võimas! Kui tavaliselt ihkad laulupeol olles ka ise laulukaa-re alla laulma minna, siis seekord oli ka lihtsalt pealtvaataja hea olla. „ÜhesHingamine” on kõige õigem nimi, mis sellel laulupeol

olla sai. Just seda ühes olemise ja ühes hingamise tunnet adus laulukaare all iga peoline. Mida rohkem peo lõpupoole, seda rohkem lehvits sini-must-valgeid lippe. Taas kord valdas meid tunne: eestlane olla on uhke ja hää...

### LÕPETUSEKS TAHAKS TÄNADA MEIE TOETAJAJD!

Täname pr Tiiu Voitki ja õmblusfirma Astra õmblajaid, tänu kellele on meil nii ilusad riided ja tänu kellele saime nii palju meeldivaid komplimente!

Täname Hummuli Valla-

valitsust ja Volikogu, kes võimaldasid meile mugavat bussi kõigiks kolmeks päevaks Tallinnas!

Täname ka vallavanemat Valter Kaari, kes pikale venivas rongkäigu ootamises meile moraalseks toeks oli ja oma uhke mulgi kuuega rongkäigus meie ees marssis!

Täname Hummuli Põhikooli juhtkonda, kes meile alati vajalikul hetkel prooviaega võimaldasid ning hea sõnaga ja nõuga abiks olid!

*Reet Noorkõiv  
ja Marika Riit*

## Metsaomanikud saavad taotleda toetusi

Metsaomanikel on taas MAK 2007-2013 raames võimalus taotleda toetusi, mis aitavad tõsta metsa majanduslikku väärtust ning konkurentsivõimet.

31.august – 25 septembrini algab taotluste vastuvõtt meede 1.5 “Metsade majandusliku väärtuse parandamine ja metsandusele lisandväärtuse andmine” alammeetmete osas: 1.5.1 “Metsamajandusliku väärtuse parandamine”, 1.5.3 “Kahjustatud metsa taastamine ja metsatulekahju ennetamine” ning 1.5.2 “Metsandussaadustele lisandväärtuse andmine”.

Investeeringu tegemist ei või alustada varem ja investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui taotluse esitamise päevale järgnenud päeval.

**1.5.1 Metsa majandusliku väärtuse parandamine toetatavad tegevused on:**

► Hooldusraied kuni 30.a puistutes.

► Kasvavate puude laasimine.

► Metsa uuendamine liigilise koosseisu parandamine (koridorkultuur).

► Metsatehnika ja –tarvikute soetamine.

► Ulukikahjustuse ning metsapuude taimehaiguste- ja kahjustuste ennetamine.

Toetuse määr on kuni 50% toetatava tegevuse või investeeringuobjekti abikõlbliku kulu maksumusest, kuid mitte rohkem kui toetuse maksimaalne suurus.

Metsatehnika ostmisel vajalik hinnapakumine. Kui käibemaksuta maksumus on üle 156 466 krooni, vajalik kolm hinnapakumist.

**1.5.3 Kahjustatud metsa taastamine ja metsatulekahju ennetamine toetatavad tegevused on:**

► Loodusõnnetusest või tulekahjust kahjustatud metsa taastamine. Toetatakse maapinna ettevalmistamist, taimede ostmist ja istutamist, taimi kaitsvate tarvikute soetamist ja kasutamist. Looduskikule uuendamisele kaasaitamist ja

rajatud metsakultuuri hooldamist.

► Metsatulekahju ennetamine. Toetatakse Tuleohumärkide soetamist ja paigaldamist, tuletõrje veevõtukohale juurdepääsutee korrashoidmist, tulekaitsevööndi rajamist ja korrashoidmist, suitsetamis- ja lõkketegemiskoha rajamist ja tähistamist.

Taotlusi võib tuua või saata postiga Erametsakeskusesse Tallinn 10115 Tartu mnt.63 või esitada elektrooniliselt digiallkirjaga e-posti aadressil [metameede@eramets.ee](mailto:metameede@eramets.ee).

Nimetatud meetmetele võetakse taotlusi vastu ka Valgamaa Erametsaühingus Kesk 12 Valga (Maavaliitsuse majas IV korrus) 21. september kuni 24. september kella 8.30 –16.30. Info mob.5624 7325 Helju Leosk.

Täpsem info toetuste kohta erametsakeskuse kodulehel [www.eramets.ee](http://www.eramets.ee) portaalist Toetused, EL toetused. Küsimuste korral pöörduge Erametsakes-

kus Tartu mnt.63 Tallinn tel.683 6059, [metameede@eramets.ee](mailto:metameede@eramets.ee).

Alameede 1.5.2 “**Metsandussaadustele lisandväärtuse andmine**” toetuste taotlemine algab 24.augustist – 11. septembrini ning taotlusi võetakse vastu maakondlikes PRIA büroodes. Toetust saab masinate, seadmete jm. ostmiseks puidule lisandväärtuse andmiseks.

Siseriiklikest toetustest toetatakse sel sügisel veel maapinna ettevalmistamist järgmise aasta metsakultuuridele ja metsakultuuride hooldamist. Valgamaa Erametsaühing ootab oma liikmetelt aegsasti sooviavaldusi nendeks tegevusteks, et taotleda ühiselt toetust. Maapinna ettevalmistamist toetatakse 1500 kr/ha ja metsakultuuride hooldamist kuni 1500 kr/ha.

Küsige julgelt informatsiooni ja taotlege toetusi!

*Helju Leosk  
Valgamaa Erametsaühing*

## Suitsuandur - see väike „päästja“ vajab hooldamist!

Alates 1. juulist 2009 on suitsuandur kohustuslik kõigis kodudes. Miinimumnõue on, et iga elamu või korteri vähemalt ühte ruumi peab olema paigaldatud autonoomne suitsuandur.

Paljudesse kodudesse on see juba ammu paigaldatud. Kuid nüüd ei tohiks ära unustada suitsuandurite hooldust. Suitsuandur, milles on tühjad patareid või puuduvad need sootuks, pole ju abi.

Suitsuanduri patareide tühjakssaamisest annab märku lühike helisignaali sagedusega kord minutis. Selle märguande peale tuleb andurisse paigaldada uued patareid. Uus patarei peaks kestma li-

gikaudu üks aasta.

Tolmu kogunemise vältimiseks puhastage suitsuandurit korrapäraselt. Kogudes tolmu muutub suitsuandur oluliselt tundlikumaks ja seetõttu kasvab valehäirete võimalus. Puhastage ettevaatlikult anduri võrega esiserv ja küljed. Vältige vee sattumist andurile.

Suitsuanduri kontrollimine peab toimu regulaarselt, kord nädalas. See tagab, et andur on alati töökorras. Kontrollimiseks tuleb alla vajutada kontrollnupp ja hoida seda umbes 3 sekundit all. Tugev pulseeriv häiresignaali näitab, et andur on töökorras.

Tüütud valehäired, mis

seada põhjustab?

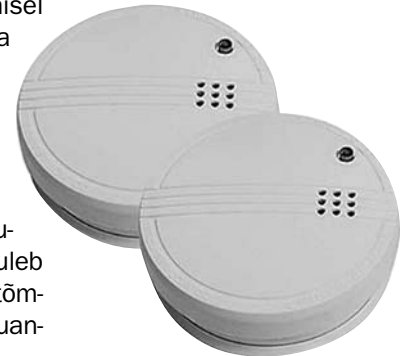
Valehäired on tüütud, kuid neid on võimalik ennetada. Kindlasti ei tohiks peale sellist vahejuhtumit suitsuandurit patareisid eemaldada. Tavaliselt on probleemiks suitsuanduri asukoht. Valehäiret võivad põhjustada suitsu sisse ajavad kütteseadmed või toiduvalmistamisel eralduvad aurud köögis ja selle läheduses, seega ei tohiks andurit paigaldada köögile liiga lähedale. Sageli lahendab koha vahetus ka tülika probleemi. Kui selline olukord on aga tekkinud, tuleb ruumis tekitada tuuletõmbus, mis puhastab suitsuan-

duri korpuse sinna tunginud suitsust.

Samuti võivad valehäired olla põhjustatud rikketest suitsuandurist ja anda märku, et seade vajab remonti.

*Merle Liba*

*Lõuna-Eesti Päästkeskus  
Ennetustöö büroo  
vanemspetsialist*



## Suitsuandurid vaegkuuljatele soodustingimustel

Alates 1. juulist käesoleval aastal on vastavalt Vabariigi Valitsuse 27.10.2004 määrusele nr 315 „Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded“ tuleohutus-

seadmed kohustuslikud kõigile elanikele, kaasaarvatud vaegkuuljad. Vaegkuuljatele ei sobi nn tavalised suitsuandurid. Spetsiaalsete, sügava kuulmislangusega inimestele sobilike andurite maksumus küündib aga 5000 kroonini.

Tuleohutusseadmed, sh suitsuandurid vaegkuuljatele on lisatud riigi poolt kompen-

seeritavate tehniliste abivahendite nimekirja riigipoolse kompensatsioonimääraga 50%. Kui ilmneb, et kuulmislangusega inimesel tekib raskusi tuleohutusseadme omaosalusega, siis võib maa-avalitsuse juures asuv tehniliste abivahendite kohalik ekspertkomisjon oma otsusega vähendada abivahendi omaosalust 5%-ni abivahendi kogumaksumusest. Otsuse tegemisel lähtutakse taotleja ja tema perekonna majanduslike võimalustest omaosaluse tasumiseks või abivahendi

soetamisest tingitud lisakulude kõrgest tasemest.

Soodustingimustel saavad suitsuandurit osta inimesed, kellel on kuulmislangus ja kes on:

- 1) töörealised isikud, kellel on tuvastatud töövõime kaotus alates 40% või kellele on määratud puude raskusaste;
- 2) vanaduspensioniealised isikud, kellel abivahend võimaldab parandada toimetulekut;
- 3) isikud, kes ei ole vanaduspensioniealised, kes ei oma töövõimetust ega

puuet, kuid kellel on tuvastatud kuulmislangus alates 30 detsibellist.

Soodustingimustel suitsuandurite ostuks on vajalik omada isikliku abivahendi kaarti, mida väljastab Valga maakonna elanikele Valga Maavalitsus arsti tõendi (tõestab abivahendi vajadust) esitamisel.

Palume kõigil, kes soovivad soodustingimustel osta suitsuandurit, pöörduda vastava avaldusega Valga Maavalitsusse.

*Allikas: Valgamaa.ee*

## Lasteaed Sipsik alustab 15. õppeaastat

Peenral õitsevad juba astriid, põlluservas uhke pödrakanep ja ritsikate koorid on alustanud õlalaulupidudega. Suvi rühbib pikal sammul sügisele vastu.

Lasteaed Sipsik astub vastu õppeaastale, mis on veidi juubelihõnguline - 2009/2010 õppeaasta on meil viieteistkümnnes.

Kevadel lõpetas meie lasteaia mõistes suur lend - 11

poissi ja tüdrukut alustavad kooliteed Hummuli põhikooli 1. klassis. Nendest kaks last käisid lasteaias kord nädalas nn. eelkoolis. Suurematest ettevõtmistest eelmisel aastal jäi meelde tore jõululaat koos vanematega ja kevadine reis suuremate lastega Pokumaale.

Suvel lasteaed puhkas kaks nädalat. Ülejäänud aja saime nii hakkama, et

korraga olid tööl kaks meie maja töötajat. Kuna lapsi oli lasteaias vähem, siis panid vanemad kahe nädala jooksul lastele söögipoolise kaasa. Nii olime ka meie kokkuhoiurežiimil. Täna vanemaid mõistva suhtumise eest!

Alustades uut õppeaastat tahaks soovida kõikidele õppijatele loovat ja tegusat aastat. Vanematele, kelle

lapsed alustavad esimest korda lasteaia- või kooliteed – andke neile aega kohanemiseks. Muutused elus võivad olla ka täiskasvanutele keerulised, liiati siis lastele. Õpetage oma lapsi hoolima kaaslastest ja kaitsma endast nõrgemaid.

Turvalist haridusteed!

*Anu Unt  
Lasteaed Sipsik juhataja*

## Valla kruusakattega teede hooldusest

Hummuli vallas on kruusakattega kohalikke teid natuke üle kuuekümnemeetri, sealhulgas Tee-seaduse paragrahv 5<sup>1</sup> alusel tee omanike nõusolekul lepingu alusel avalikuks kasutamiseks antud erateed. Teeseadusest tulenevalt korraldab teehoidu vallavalitsus, kes kohustub nendel teedel looma tingimused ohutuks liiklemiseks. Vastavalt võimalustele on seda vahelduva eduga Hummuli vallas tehtud, kuid kohati ebapiisavalt.

Aastate jooksul on tee ääred paljudes kohtades võsastunud, mistõttu teehool-

de tehnika kasutamine on raskendatud või võimatu, eriti talihooldel. Võsastunud ja hooldamata teepervedega lõikudel tee seisund ei vasta nõuetele ning halveneb järjepidevalt liigniiskuse ja sadevee tõttu. Teede vajalikul tasemel hooldamise võimaldamiseks on hädavajalik kõrvaldada teeäärne võsa, seejärel rajada kraavid või nõvad sadevete ärajuhtimiseks. Sellises mahus teepenarde korrastamine on sisuliselt ühekordne tegevus ning alates järgmise aasta kevadest oleks võimalik regulaarne teeäärte niitmine.

Teeseadus määrab koha-

liku maantee kaitsevööndi laiuks sõiduraja teljest vähemalt 20 meetrit ning kohustab maa omanikku hoidma selle korras või lubama seda teistel teha. Enamikel juhtudel ei ole seda tehtud. Teeseaduse vastavale sättele tuginedes pöördus Hummuli Vallavalitsus kirjalikult kinnistute omanike poole taotlusega saada nõusolek teeäärse võsa eemaldamiseks juhul kui kinnistu omanikul endal ei ole võimalik või ei soovi võsa eemaldada. Kinnistu omanik peaks kirjalikule teatele reageerima igal juhul, ka siis, kui ta soovib võsa ee-

maldamise ise korraldada. Seega sõltub Hummuli valla kruusakattega teede korrahoid olulisel määral kinnistute omanikest.

Kruusakattega teede teehoiukava ja järgmise aasta remondi tööplaanide koostamiseks on oodatud kõik etepanekud. Informatsiooni konkreetse tee või teelõigu kohta ootame kirjalikult posti teel aadressil Hummuli Vallavalitsus, Hummuli alevik, 68410 Hummuli vald või e-kirja teel [hugo@hummulivv.ee](mailto:hugo@hummulivv.ee). Täiendav informatsioon tel 767 9763 või 5332 6616.

*Hugo Müller*

*Majandus-ehitusspetsialist*

## Turvaliselt kooli!

Esimesel septembril alustavad koolilapsed jälle kooliteed. Esimese klassi õpilastele on see esimene koolitee ja enamuses tundmatu. Samuti on paljudele teistele koolijätsidele koolitee ununenud, eriti ohud, mis ees võivad oodata. Igapäevalliiklejad saavad palju ära teha selleks, et väikestel õppuritel koolitee turvaline oleks. Hea juht, hooli meie lastest, sõida mõistliku kiirusega ja lase neil ülekäigurajal ohutult üle tee minna, pane alati enne sõidu alustamist tuled põlema ning ole igati eeskujuks meie pisikestele liiklejatele. Kindlasti külastab esimese klassi lapsi ka politsei, et üheskoos võimalikke ohusituatsioone ennetada. Maantee ääres kõndides ja bussipeatuses bussi oodates tuleks käituda viisakalt ja jälgida liiklust. Et vähendada liiklusrikkumisi, soovitatav politsei eriti nooremapoolsetel liiklejalatel lugeda Liikluseeskirja ja läbida jalgratturi kursused. 10-15aastasel jalgratturil peab sõiduteel sõitmisel kaasas olema vastav juhiluba, sama kehtib ka 14-15aastase

mopeedijahi kohta. Jalgratturi juhiluba väljastavad koolid, mopeedijuhiloa saamiseks tuleb sooritada teooria- ja sõidueksam Autoregistrikeskuse büroos. Mopeedijuhil ja kaassõitjal peab sõidu ajal olema peas kaitsekiiver. Mopeedi tehnoeisu- sund peab vastama valmistaja nõuetele ja sõites põlema ees valge tuli.

Vastavalt liikluseeskirjale on pimedal ajal jalgrattal kohustuslik vähemalt ühe ratta mõlemal küljel kollane helkur ja ees valge ning taga punane tuli või viimast asendav punane helkur. Samuti soovitate jalgratturil kanda helkurvesti. Samuti tuleb politsei meelde, et sõiduteed ületama minnes tuleb jalgratas käe kõrvale võtta.

Lapsele tuleb selgitada, et kooli võetakse kaasa ainult vajaminevaid esemeid, koduvõtmeid ja mobiiltelefone järelvalveta jätta ei tohi ning oma koju ei kutsuta juhututtavaid ega võõraid.

*Kena algavat õppeaastat kõigile!*

*Aleksander Zemskov*

*Tõrva konstaablijaoskonna komissar*

TEATED

**28. augustil kell 19.00 – 01.00**  
**Hummuli pargis**

**SOVE-  
LÕPUPIDU**

**Kavas: tants, mängud  
ja võistlused kõigile**

**Tasuta!**

### NOORSOOTÖÖ TEATED!

MTÜ Hummuli Noortekeskuse uus juhatuse koosseis: Chris Uibopuu, Siim Eomõis, Andre Vatsk

28. augustil toimub traditsiooniline suvelõpupidu Hummuli pargis

MTÜ Hummuli Noortekeskusel on projektidega soetatud kaks peotelki, sportbatuut, kaks laste elektriautot ning nüüdsest kvaliteetne helija valgustehnika ja projektor ürituste läbiviimiseks. Peotelke on võimalik soodsalt rentida kõigil soovijatel.

Sügisel on oodata erinevaid kampaaniaid suisetamise ja narkootikumide ennetuseks.

*Jaana Butov*

*Lastekaitse ja noorsootöö spetsialist*